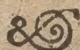
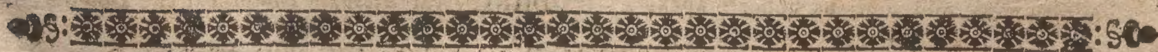
~~Tabulae~~

Grammaticas.

Cas. Ant. Triumphus ex debellato Erebo Christi patientis, sub Allegoria Alexandri Magni.

1782

TRIUMPHUS
Ex debellato Erebo
CHRISTI PATIENTIS SALVATORIS MUNDI
ad cruentam mortis suæ Catastrophen
REPORTATUS,
ſub Allegoria
ALEXANDRI MAGNI,
AB ILLUSTRISSIMA

NOBILISSIMA
Scholæ Grammatices
JUVENTUTE
Scenico apparatu
REPRÆSENTATUS
Annô quô
Author Lapſum Emendavit, Xenium Averno Negavit,
Deus Empyrium Reſeravit.
1752. *Die 28. Menſis Martii.*

CRACOVIÆ
Typîs Collegii Majoris Univerſitatis.

961.

IN DECUS PERENNE
CELSISSIMÆ DOMUS.

I.

Quò tendis genorose Ducum de Sanguine Miles?
 Curlibus est quænam meta scopusq; tuis?
Forsitan alta petis, non est Tibi terminus iste;
 Cùm nisi meta Tibi summus honoris apex.

II.

Quid sibi vult gladius, quem dextrâ stringis acutum?
 Quid Clypeus? tectum quô Tibi pectus habes.
Ense domas hostes Patriæ, plectisq; rebelles,
 Eludis Clypeô tela inimica tuô,

Applaudit Petrus de Miłkowa Miłkowski, Ensiferides Novogrodensis, Scholæ Grammatices Alumnus.

I.

Immoriens CYGNUS vulgò sua funera cantat,
 Verùm DUNINIUS funera nescit Olor.
Sæcula tot vicit, nequiit succumbere fatis,
 DUNINIAM æternam comprobat esse Domum.

II.

Motibus à belli quoties lassata quievit
 Patria, Oloris ei, culcitra pluma fuit.
Usibus à tantis DUNNORUM in Stemmate CYGNUS,
 Alitibûs potior Lydia nonne tuîs.

Offert Vladislaus de Miłkowa Miłkowski, Ensiferides Novogrodensis, Scholæ Grammatices Cultor.

CELSISSIMO PRINCIPI

D. JOSEPHO,

CELSISSIMÆ

PRINCIPISSÆ

ILLUSTRISSIMÆ & EXCELLENTISSIMÆ

DOMINÆ

D. BARBARÆ

DE DUNINIS

SANGUSZKOWA,

Supremæ M.D. Lithvaniæ MARESCHALCÆ, Cremenecensis, Czerkaviensis &c. CAPITANEÆ,

MAGNÆ SPEI FILIO,

DOMINO

Mecænati Gratiosissimo.

Atientem humani pro salute generis CHRISTUM DOMINUM, *morte sua cruenta, mortis castra debellantem, & de furentibus Erebi triumphantem copiis, sub Scenico Victoris gentium Alexandri apparatu, nuper ab Academica Juventute præsentatum, gratissimum (ùt arbitror) cordi & animo oblectamentum tuo defero.* PRINCEPS CELSISSIME, MECÆNAS ILLUSTRISSIME. *Sive enim præsentis cortinam Allegoriæ respicias, sive ad rem ipsam sub triumphalis sipario Scenæ conditam* PRINCEPS *intendas oculos, utrumq; objectum Generosissimæ Tuæ menti, æquè ad pios nata, quàm ad heroicos actus, nequit esse non jucundum. Macedo est Orbis Do-*

mitor, cujus tota pænè continua victoria, continuus de subjugatis terrarum gentibus triumphus, quem Tibi PRINCEPS CELSISSIME *synoptica hæc pagella post sera etiam superstitem fata, præ oculis statuet. Mortis Triumphator, Erebi Victor, generis Redemptor nostri,* CHRISTUS DOMINUS *est: Cujus tragicam & simul triumphalem cruentæ Passionis Scenam, Allegorica victoriarum Alexandri cortice clausam dicata hæc* Celsissimo Nomini Tuo *præsentabit opella. Ejusmodi objectis quid propter Te* PRINCIPEM *dignius? quid magnanimam tuam propter indolem convenientius. Flos es generosissimæ Juventutis Polonæ, Magnorum Palemonici Orbis Heroum magna Propago, Stirps Lithvanorum* DUCUM *clarissima, deductus Atavis à Regibus Sanguis,* Celsissimus Principis Purpuræ *radius, æstimatissima Mitræ Ducalis Gemma, clarissimorum omni ævo Bellatorum* PRINCEPS, *Abnepos, Nepos, Filius; me hercule: Regiorum suô sæculô Juvenum exemplar, amussim; ideam: & quod audenter dixerim prodigium, non minùs Regiis à Natalibus, quàm à grandibus gestis & præclaris operibus & tota vita ipsis libenter legenda & imitanda Regibus, omni commendatissimum posteritati Alexandrum in brevi hoc victoriarum suarum compendio, ceu in speculo inspicere, videre, intueri, gratissima pro occupatione habebis. Cum Aquilis tantùm Regiæ volucrum congrediuntur Aquilæ, leunculi non colludunt nisi leunculis. Viles animæ florescentis ætatis primordia, tintinnabulis oblectare & puppis solenne habent. Elisi angues, dilaniati manu valida Colubri, Herculis inter fascias negotium grande. Cùm altos puerilis levitas, circa verrendum domi moratur pulverem, generosissimam Scipionis mentem alta de delenda Carthagine cogitationes tenent. Æmulos cum quibus colluderet poscebat Reges puer Macedo, triumphales illius in Martis arena ludi, victusq; terrarum Orbis, juvenili sua manu, ceu levior quadam pila pueris tractari solita jactatus, præcelsam tuam* PRINCEPS Celsissime *mentem, ad magna rerum meditamina à natura formatam, in ipso primævæ juventutis flore, jam virilia quæq; spirantem, æquè decenti ac pergrata occupatione oblectabunt. Te quidem* PRINCEPS *in ea augusta natum veneror Domo, in qua Dii ipsi nasci vellent si possent: cumq; illos in terris innascibiles sua fecerit immortalitas, ex* Celsissima Tua Domo *quotquot numerantur nati, omnes Semidei recensentur. Latoniam Deorum Parentem finxerunt Poëtæ:* Celsissimam *ego* SANGUSCORUM Domum *facundiorem terrestrium Numinum omni procul figmentô appello Matrem. Cunas illi suas tot Joves Sceptrigeri debent, quot Magnos ab* OLGERDO LUBARTI Parente DUCES, *Solii*

Rectores

Rectores sui Lithvania habuit. Coronati Orbis Poloni Soles, in VLADISLAO, IAGELLONE, CASIMIRO, ALEXANDRO, SIGISMUNDO, AUGUSTO, Serenissimis Poloniarum REGIBVS: *Augustissima Romanorum Imperatorum Nomina in* IOSEPHO CAROLO *Imperatoribus: Electorales Imperii Serenitates* NEOBURGICIS *in Ducibus; Roxolanæ demùm Majestates, & quidquid in Europa augusto censetur Sanguine, illam per proximos affinitatis respicit nexus. Domus hæc Celsissima Magnorum in Lithvania DUCUM & Filia & Parens,* Cæsarum, Regum, Principum, Consanguinea; *tot Martes Castris, tot Regno Statores, tot Mercurios Senatui, tot demum Saturnos, aliàs aurei tàm Polono in Regno, quàm Magno Lithvano Ducatu Parentes ævi fæcundiore protulit nisu, quotquot magnos tuos* PRINCEPS Celsissime *genuit Aborigenes. Magna Eorum Nomina brevem vocare non audeo in paginam, nec triumphales suis excitare præsumo de bustis animas; sufficit meminisse: quòd eorum quisq; in Toga Consus, in Sago Gradivus, quisq; sua pro Troja Hector, pro Fide & Religione Numa, quisq; avita pro libertate Achilles, pro Civium salute Codrus, pro Patriæ integritate Curtius, quisq; Patriæ suæ Pater Servatorq; fuerit Camillus. Vidit hoc & adoravit antiquum sæculum, vidit & recentior ætas eorum compendiū, vidit collectā Nominis, Sanguinis & authoritatis Majestatem vidit amorem in Patriā, fidem in Reges, pietatem in DEUM, affabilitatem in Cives fortitudinem in hostes, in Divûm Templa, Aras, Altaria dignam* PRINCIPE *munificentiam, profusam in sacras familias, & pauperum cœtus liberalitatem; vidit magnanimitatem cordis, dexteritatem animi, robur cordis heroicum, & omnium demq; SANGUSCIIS congenitarum virtutum vivas imagines in uno* Celsissimo *olim* PRINCIPE, Illustrissimo & Excellentissimo Domino PAULO DUCE *in Lubartow, Zastaw, Smolány & Rákow* LUBARTOWICZ SANGUSZKO *Supremo Magni Ducatûs Lithvaniæ* MARESCHALCO, *Magno Tuo* Mecænas Illustrissime PARENTE. *Licèt verò invidis nuper ereptum fatis mærens graviùs indoluerit Polonia, partem tamen solatii exinde maximam habet, quòd magnum Parentem in Filio, DUCEM magnanimum in generosissimo DUCE, Supremum Lithvaniæ* MARESCHALCUM, *in Supremo itidem Magni Ducatûs & nuper Tribunalis Regni* MARESCHALCO *gloriosissimum Paternarum non minùs virtutum, quàm Ducalis fortunæ & Celsitudinis Hærede,* Celsissimo, Illustrissimo & Excellentissimo Domino IANUSIO DUCE *in Lubártow, Zastaw, Smolány & Rákow* LVBARTOWICZ SANGUSZKO PRINCIPE *ad Orbis & populi delicias nato; quod in Te ipso* Mecænas Illustrissime *vivam Magni*

965.

Parentis referente imaginem, eousq́ redivivum videat & Superstitem. Ea Te PRINCEPS Celsissima Paterna Ducum SANGUSCORUM augustior *Lucina produsse in Orbem voluit de Domo, quæ Magnorum Ducum, Heroum, Bellatorum ab ævo Nutrix, Principum Parens, Senatorum per immensos sæculorum tractus fæcunda Altrix, Purpurarum fons, Mitrarum dives thesaurus, omnium in Regno & Lithvania fascium promptuarium. Venisti PRINCEPS à purpureo* Celsissimi Sanguinis fonte, *gemmeus ipse rivulus, à Ducalibûs ornatissimo titulîs Genitore, ceu à Sole luminis Parente, radius avita splendidissimus luce, à Magno Patre Ænea, Polonus spes succrescens ad maximas Anchises. Præter Ducalem Celsitudinem Paternam, non minor generis claritudo derivatur in Te à* Celsissima Illustrissima & Excellentissima Domina BARBARA de Duninis, Genitrice Tua Æstimatissima. *Nominis hujus Majestatem, cum insigni fortunæ splendore, sub BOLESLAO Poloniarum Rege è transmarinis Daniæ Regnis, Polonus cum PETRO DANO & libenter & reverenter suscepit Orbis, novumq́ Poloniæ Civem eó majori in æstimatione habuit, quòd avitos insignes thesauros gratissimus advena, quæsita in subsidia Patriæ alacerrimè, in Divorum Templa & Ædes liberalissimè profuderit. Septem supra septuaginta Ecclesias, una PETRI DUNINI à fundamentis erexit manus, una omnes sufficienter ditavit, dotavit perabundè. Regni Annales qui revolveret, legeret profectò sex penè à sæculis, DUNINOS, bellò & pace Clarissimos Exercituum DUCES, Regni & Curiæ Ministros, clavîs, signatoriîs, annulîs, Scipionibûs ornatos, omnibûs honorum titulîs distinctos, omnibûs in Senatu subselliîs insignes. Videntur verò in Te etiam postquam videri desierunt tui tam Paterni quàm Materni Avi, Atavi, Proaviq́* PRINCEPS Celsissime. *Restituis iterùm Orbi, quos invida sustulerunt fata Magnos Tuos Majores, dum ad Eorum exempla tuam pulcherrimò studiò componens vitam, Eos in Te denuò vivere facis. Composito omnem ad gravitatem vultu,* Ducum *Majestatem defers, fronte magnanimitatem* Principum *exhibes, animô dexteritatem Heroum spiras, corde avitam* SANGUSCORUM & DUNINORUM *in DEUM, Divosq́ Cæli Indigetes pietatem geris; Gratiæ omnes tua conspirasse in ornamenta visæ sunt, ut ad Orbis delicias formareris. Non solo eas loqueris ore, aspectu, gestu & quovis* PRINCIPIS *Personæ nutu, ad summam intuentium Te voluptatem dispensas. Iuvenili in ætate, nihil juvenile prætefers, judiciò maturus, ingeniò gravis animò sublimis. Eximiîs corporis & animi dotibûs ornatus à quibuscunq́ videris, omniũ corda Tuũ in amorem trahis, cum quibus limatos politissimo ore discursus misces, eorum mentes Tuæ admiratione prudentiæ reples. Pro focis ergo & Aris olim certature PRINCEPS, Victorem gentium Alexandrum, totius Victorem Erebi Patientem CHRISTUM Alexandri præsentatam sub imagine, gratiosissimo cordis Tui & animi pro oblectamento recipe. Cœlestium Dux iste Exercituum, Te Magnorum Lithvaniæ Ducum Nepotem, mortis Triumphator & Averni, Te PRINCIPEM cum* HIERONYMO & JANUSIO, *cum* ANNA, CHRISTINA & CUNEGUNDE *Sororibus Tuis Germanis, ab omnibus immunem fatis, ad Decus* CELSISSIMÆ *Domûs, ad Patriæ columen & præsidium crescere, & optima frui incolumitate faciet.*

Ita precatur

CELSISSIMI NOMINIS TUI

profundissimus Adorator

M. CASIMIRUS ANTONIUS CZERWIENSKI, Philosophiæ DOCTOR. Grammatices PROFESSOR.

AUTHOR OPERIS.

ANTIPROLOGUS.

APocal: Cap: 12. Joannes ſcribit ſe vidiſſe Seſſorem in equo albo, oculos ſicut flammam ignis, & in capite multa diademata habentem. Quem ſequebatur exercitus etiam in equis albis, de ore autem ejus procedebat gladius utraq; parte acutus. Beſtia autem & Reges terræ, & exercitus eorum congregati ſunt ad faciendum prælium cum illo, qui ſedebat in equo, & exercitu ejus: verùm beſtia & omnes illi qui pugnabant cum eo, occiſi ſunt in gladio ejus. Vnde in honorem Celſiſſimi POGONIÆ, qui tot Reges & Principes Orbi invexit Lechico, tot hoſtium calcavit capita, & innumeris eſt potitus triumphis, inſtituitur,

Cantus cum Choro,

Suaves Muſæ cantus date,
PRINCIPEM concelebrate,
Cacumen Cœli tangite,
Nomini Ejus plaudite,
Dignum, ut voces ſonoræ
Magnæ Domui canoræ
Offerantur.
Apollo tange Citharam,
Moveas chordam hilaram,
Noſcat Orbis Sarmaticus,
Noſcat quoq; exoticus,
Quòd POGONIA laudatores,
SANGVSCORVM & Scriptores,
Exſuperat.
Prælia Gradivi tonent,
Annales Lithvani ſonent,
Quòd Gens Lechi bellicoſa,
Perennabit glorioſa,
Quam Eques Ducum tutatur,
Hocce CYGNVS ominatur,
Duninorum.
Ergo pſallatis Camænæ,
Nymphæ, Sirenes amænæ,
Et Delphorum Phœbe plaude;
Quia dignus ſumma laude,

Spiewánie z gràniem.

Wdźieczne Muzy nućcie pienia,
Honor XIĄZĘCIA *Imienia,*
Pod ſame wynoście Nieba,
Czyliż tego nie potrzebá,
Aby rozpieſſczone tony
Wielki Dom godny Korony
Opiewáły.
Stroy Lutnią cny Apollinie,
Przygráwáy w káżdey godźinie,
Niechay wie Swiát Polſki wcále,
Ze POGONI *doſkonále,*
Prześwietnego Xiążąt Domu,
SANGVSZKOW głośić nikomu
Niepodobná.
Znákiem ſą Márſowe zbroie,
W Polſſcze, w Litwie krwáwe znoie
Ze Swiátá Polſkiego Slawá,
Przy ktorym POGONIA ſtawa,
Czas trwáć nieśmiertelny bedźie,
Co ſamo swiadczą Łábedzie
Domu tego,
Spieway Muzo wdźieczne treny,
Przyśpiewuycie wy Syreny,
Godźien IOZEF, godźien chwały
Ktorego świátu wydáły,

Magna Proles Magni Patris,
PAVLI & BARBARÆ Matris
DVX JOSEPHVS.
Numina Cæli favete,
DVCEM creſcentem ſovete,
Accreſcat JOSEPH honore,
Accumuletur favore,
Fortunæ Hæres Divorum,
Regum, Patrum, Proavorum,
Atavorum.
In longos annorum tractus,
Ad heroos vivat actus,
Aurô Saturni ditatas,
Sorte felici beatas,
Vivat horas, & momenta,
Hæc applauſûs documenta,
Habe PRINCEPS

Z Krwi Purpurowego morza,
PAWEŁ i BARBARA zorza
láſnoświetne.
Sprzyiaycie Niebá láſkáwe,
Niechay IOZEF w ßczeście práwe,
Rośnie, naypierwße honory
Kredenſuycie mu z fawory.
Fortuno piáſtuy ná rece,
JOZEFA z Xiażat Xiażęce.
Pokolenie.
Niech ſie lemu długie látá,
W ozdobe Polſkiego Swiátá,
Złotym páſmem záwße ſnuia,
Złote wieki náſtepuia,
Niech żyie miłe ſwobody,
Te ſa áplauzu dowody.
Twego XIAZE.

ARGUMENTUM.

ALEXANDER PHILIPPI Filius ob magnitudinem geſtorum Magnus appellatus, vigeſimô annô ætatis ſuæ potitur Imperiô, congratulationes à Principibus recipit. Sub tempus venationis luctatur cum Leone, eúndemq; cum plauſu domat. Conſultat cum Principibus de continuando bello, quod Pater ejus Philippus inchoaverat, nuntiatur Illi Athenienſes, Thebanos & Lacedæmonios ad Perſas defeciſſe. Parat exercitum contra rebelles, Athenîs veniunt Legati cũ deprecatione, quos ad gratiam admittit; Thebanos verò vincit, & Vrbem Thebanam demollitur. Auditô eô Senatus Romanus, mittit Nuntios cum muneribus, & amicitiam Alexandri precatur, quam illi ſpondet. Pergendo ad Fanum Ammonis, obvium ſibi Cervum ſagittîs confodit: in Fano victimas adolet. Darius Perſarum Rex injungit Satrapis ſuis, ut Alexandrum verberibûs puerilıbûs cæſum, vinctum ad ſe adducant, ſed eos Alexander vincit. Occupat Vrbem Gordium dictam, in Templo Jovis nodum ejus Nominis reſolvit. Iterùm mittit Darius Nuntios ad Alexandrum cum literis & papavere, indi-

dicante

dicante tantam Darii militum copiam esse: hos Alexander remittit cum pipere significante parvum se exercitum, sed difficilem victu habere. Ad subigendam Asiam animat Macedones, Darium præliô vincit, Matrem, Vxorem & Filios illius captivos ducit. In ripa Pyrami amnis Iovi, Herculi, Minervæ hostias litat. Mittit Darius Legatos cum pecunia ad redimendum Matrem, Vxorem & Filios, Alexander captivos non dimittit: Darium secundô præliô superat, hic fugiens ex acie à suis confoditur. Aggreditur pòst Alexander Scythas, de illis triumphat. Mittit ad Porum Indorum Regem Legatos cum deditionis persuasione, quam Porus respuens ab Alexandro vincitur, post triumphum Soli victimas reddit, Militibus præmia pollicetur. Pergens per vastas solitudines, occurrentia varia monstra superat, Garamantas in pace relinquit, viginti quatuor Reges inter Caspios Montes æneis portis, claudit. Venit ad regiones illas, in quibus arbores cum oriente Sole crescunt, cum occidente decrescunt, & intrando, speluncam, Numinibûs habitatam, eisdem hostias litat, & responsa ab illis accipit. Curiositate ductus altitudinem Cœli, & profunditatem maris scrutatur. Tandem convivans Babylone venenô suffocatur.

ALEXANDER Filipá Syn dla wielkości czynow Wielki názwány, dwudźiestego roku wieku swoiego ośiada Páństwo, powinszowánia od Xiażat odbiera. Rádźi z Xiażętámi o dokończeniu woyny, ktora Jego Oyciec Filip záczał był, donoszá mu: że Ateńczykowie, Tebáńczykowie, Lácedemończykowie do Persow przystáli. Sposobi Woysko przeciw rokoszuiacym: z Aten przybywáia Posłowie z przeproszeniem, ktorych do łáski przypuszcza, á Tebáńczykow zwycięża, i Miásto Tebáńskie pustoszy. To usłyszawszy Senat Rzymski, wysyła Posłow z podárunkámi, i o przyiaźń Alexándrá uprasza, ktora mu ślubuie. Pospieszáiac do báłwochwalnicy Ammoná zábiegáiacego sobie Jeleniá strzátámi poraża: w báłwochwalnicy ofiáry pali. Dáryusz Krol Perski nákázuie Pánom swoim, áby Alexándrá dźiecinna chłostá skarawszy, zwiazánego do niego przy-

prowádzili: ále tych Alexánder zwycięża. Dobywa Miáſtá Gordium názwánego, w Kościele Jowiſa, węzeł tegoż imienia przecina. Wyſyła powtore Dáryuß Posłow do Alexándra z liſtáſtámi i náſieniem mákowym wyrażáiacym, że tyle Zołnierzy w Woyſku Dáryußá znáyduie ſię; tych Alexánder odſyła z kilka ziarn pieprzu znaczacych: że máła ma Woyſká kwotę, ále do zwyciężenia przytrudna. Do podbicia Azyi záchęca Mácedonow, Dáryußá przez potyczkę zwycięża, Mátkę, Zonę i Synow iego w niewola bierze. Przy brzegu rzeki Piramy Jowißowi, Herkuleſowi, Minerwie ofiáry czyni. Wyſyła Dáryuß Posłow z pieniadzmi ná wykupienie Mátki, Zony i Synow, Alexánder niewolnikow nie wypußcza, Dáryußá w drugiey potyczce zwycięża, tego uchodzacego z plácu, ſwoi właśni zábiiáia. Woiuie potym z Tátárámi Alexánder, onych zwycięża. Wyſyła do Poruſa Indyiſkiego Królá z perſwázya poddánia ſię, tá gárdzacego Poruſa Alexánder zwycięża, po zwycięſtwie Słońcu oddáie ofiáry. Rycerzom nagrody obiecuie. Dążacy przez puſte kráiny, zábiegáiace ſobie rożne poczwáry gromi, Gárámántow w pokoiu zostawia, dwudźieſtu czterech Krolow miedzy Káſpiſkiemi gorámi zá miedźiáne bramy zámyka. Przychodźi do tych Kráiow, w ktorych drzewá z wſchodzacym Słońcem rosna, z záchodzacym gina, á wßedłßy do iáſkini, gdźie mießkáli Bogowie, ofiáry czyni, i wyroki od nich odbiera. Ciekáwością zdięty, wyſokości Niebá i głębokości morza docieka. Náostatek bánkietuiacy w Bábilonii otruty umiera.

PROLOGUS
ACTVS I.

Fama Nuntiat fatum Philippi & Regem ALEXANDRUM.

FAma vocor, quondam totum celebrare per Orbem
Missa fui Nomen, memorandum mille triumphis
Græcorum Regis, nunc mortem flere Philippi,
Et cunctis cogor tam tristia fata referre.

Gloria

Gloria Victorum Macedo demortuus ille
Qui Græcos vicit, populos domuitq; feroces,
Quem timuere Scythæ, Gens solis nata rapinis,
Illius vobis mæstam denuntio mortem,
Cujus gestorum sum conscia Fama Superstes.
Mortuus, ast vivet, vivet vincetq; Parentem
Magnus Alexander major prægrandibûs ausîs,
Filius in solio Regni Successor Avito,
Hic Regum terræ calcabit colla potentûm,
Atq; reget Mundum post Patrem jure superno.
Hunc refero vobis Regem post fata Philippi.

SCENA I.

PRincipes totius Græciæ veniunt ad Alexandrum, gratulantes ei successionem post Patrem in Regnum, quos gratô suscipit animô.

Xiażętá cáłey Grecyi przybywáia do Alexándrá, winßuiac mu postapienia po Oycu ná Krolestwo, ktorych wdźięcznym przyimuie umysłem.

SCENA II.

ALexander venando in sylva, cum Leone luctatnr, quô victô accurrunt Ministri cum apprecatione majoris ac majoris victoriæ.

ALexánder łowámi w lesie báwiac się, z Lwem pásuie się, ktorego pogromiwßy przybiegáia Ministrowie z powinßowániem więkßego á więkßego zwycięstwa.

SCENA III.

COnsultat cum Principibus Græciæ Alexander de continuando bello, quod Pater ejus Philippus inchoaverat, cui nuntiatur Athenienses, Thebanos & Lacedæmonios ad Persas defecisse.

ALexánder z Xiażętámi Grecyi rádźi o dokończeniu Woyny, ktora Oyciec tego Filip záczał był, ktoremu donoßa, że Atenczykowie, Tebáńczykowie i Lácedemończykowie do Persow przysłáli.

S C E N A IV.

ALexander exercitum parat contra rebelles, Athenîs veniunt Legati cum deprecatione ad Alexandrum, quos ad gratiam admittit.

ALexánder Woyśko przeciwko rokoßuiącym gotuie, z Aten przybywáią Posłowie z przeproßeniem do Alexandra, ktorych do łáski przypußcza.

S C E N A V.

ALexander cum exercitu ſuo Thebanos vincit, & Vrbem Thebanam funditùs evertit.

ALexánder z Woyſkiem ſwoim Tebánczykow zwycięża, i Miáſto Teby zgruntu ruynuie.

S C E N A VI.

ROmani auditâ potentiâ Alexandri, munera eidem per Legatos ſuos offerunt, amicitiam ab eo precantur, quam Alexander ſe præſtiturum ſpondet.

RZymiánie usłyßawßy o mocy Alexándrá, podárunki iemu przez Posłow ſwoich ofiáruia, o przyiaźń iego upraßáia, ktora Alexánder że będźie świadczył, ślubuie.

S C E N A VII.

ALexander pergit ad Fanum Ammonis conſultum, occurrentem ſibi Cervum in via ſagittîs confodit, & ingreſſus Fanum Ammonis victimas adolet.

ALexánder pośpießa do Báłwochwalnicy Ammona, ná porádę, zábiegáiącego ſobie drogę Jelenia ſtrzáłámi poraża, á wßedłßy do Báłwochwalnicy Ammoná, ofiáry pali.

Cantus cum Choro.

Iupiter Deorum maxime,
Omnia qui regis optimè,
Suſcipe vota
Quæ offert tota
Macedonia.

Spiewánie z gràniem.

Rżadco Niebá cny Jowißu Pánie
Ná ktorego rozkaz wzyſtko ſtánie,
Rácz przyiać dáry,
Z temi ofiáry,
Od Mácedonow.

Suis

Suis pro faustis successibus,	*Niech sukcessa ßczęśliwe máią,*
Te mille celebrans laudibûs,	*Twey pomocy záwße doznáią,*
Vt triumphare,	*Niechay ich męstwo*
Possit ovare	*Ma swe zwycięstwio*
Ex inimicis.	*Z nieprzyiaciołow.*
Quas offert Alexander pias,	*Alexánder ponawiáć śluby,*
Accepta benignus hostias,	*Spraw by przed nim pierzchał lud gruby,*
Confisus forti	*O to Cie prośi,*
Devincat forti	*Niech Imie głośi*
Hostes dexterâ.	*Swiát cáły iego.*
O Deus Ammon prosperare,	*Ammonie ſpraw Boże łáſkawy,*
Da Alexandro numerare	*Alexánder niech w ſukces práwy,*
Triumphos mille,	*Niech w ßczęściu słynie,*
Et vivat ille	*Złoty wiek płynie,*
Totidem sæcla.	*Niech záwße iemu.*

INTERMEDIUM.

ACTVS II.

SCENA I.

DArius Rex Persarum mittit ad Alexandrum Satrapas, injungens, ut adolescentem verberibûs puerilibûs cæsum, vinctum sibi tradant, qui mandatum exequentes Regis ab Alexandro vincuntur.

DAryuß Krol Perski wysyła do Alexándrá w poselstwie Pánow, nakázuiacy áby Alexándrá iáko ießcze młodego dźiecinną chłostą ſkarawßy, związánego iemu oddali, ktorych rozkaz wypełniáiacych Krolewſki Alexánder zwycięża.

SCENA II.

ALexander Vrbem Gordium dictam occupat, in Templo Jovis nodum ejus nominis resolvit.

ALexánder Miasto náz wáne Gordion odbiera, w Kościele Iowiſſá węzeł tegoż imienia przecina.

SCENA III.

DArius mittit ad Alexandrum Legatos cum literis & papavere indicante: tantam Militum copiam in Castris Darii reperiri.

273. *DAryuß wyſyła do Alexándrá Posłow z Liſtámi i nasieniem mákowym wyrażáiącym: że ták wielkie Zołnierzy mnoſtwo w Obozách Dáryuſsá znayduie ſię.*

SCENA IV.

LEgati Darii Alexandro reddunt literas, quos Alexander remittit ad Darium cum pipere ſignificante: parvum ſe exercitum, ſed difficilem victu habere.

POsłowie Dáryuſsá Alexandrowi oddaią liſty, ktorych Alexander odſyta do Daryuſsa z pieprzem wyrażaiącym: że małe ma Woyſko, ale do zwyciężenia przytrudne.

SCENA V.

ALexander & Darius exercitum ad pugnam parant.

Alexander i Daryuß Woyſko do potyczki gotuią.

SCENA VI.

ACriter Alexander & Darius dìmicant, Darius vincitur, Mater, Vxor & Filii ejus capiuntur.

Mężnie Alexander i Daryuß potykaią ſię, Alexander Daryuſsa zwycięża, Mátkę, Zonę i Synow iego w niewolą bierze.

SCENA VII.

ALexander in ripa Pyrami amnis Jovi, Herculi, Minervæ pro fauſtis ſuis ſucceſſibus hoſtias litat.

ALexander przy brzegu Piramy rzeki Iowiſsowi, Herkuleſowi, Minerwie za pomyślne ſwoie ſukceſſa ofiary czyni.

Cantus imus cum Choro.

In honorem Jovis.

Jupiter! Jupiter!	*Iowiſsu! Iowiſsu!*
A cujus potenti nutu	*Swiátá okrągiem władáiący,*
Orbis pendet & obtutu,	*Y wſyſtko roryporządzáiący,*
Dilatare noſti Tu Regni limites,	*Ty rozprzeſtrzeniáć umieß Kroleſtw gránice*
Et Imperiorũ tẽdere tramites,	*Tych ztracáiąc z Tronu tych czyniąc dźiedźice.*
Serva Nomen Macedonum	*Niech Mácedonow wiekopomne*
In extremis Regionũ,	*Imie wsławi ſię w dni potone,*

Noſtræ

Noſtræ Genti
Hìc degenti
Succurre dextrâ, Jupiter,
Jupiter! Jupiter!
Qui moves ſidera Poli,
Te cupit Alexander coli.
Mille triũphorũ ut ſit ſẽper dignus,
Illi vultu grato faveas benignus,
Et eventus proſperare,
Vt valeat debellare,
Hoſtes ſibi,
Offert Tibi
Victimas Sacras, Jupiter

Przy twey pomocy
Niech tego mocy
Dozna Swiát cáły,
Y Pers zuchwáły, Iowiſzu.
Jowiſzu! Iowiſzu!
Ktory kieruieſz Niebá, Gwiazdy,
Ziemſkie, Niebieſkie rządźiſz iázdy,
Alexandrowi ſprzyiay niechay w zwycięſtwie
Z nieprzyiacioło w ſwoich będźie przy męſtwie,
Niech ma ſukceſſa ſwe ſzczęśliwe,
Niech kárki podepce pierzchliwe,
O to Cię proſi,
Dáry zánoſi,
By tryumfował,
Swiátu pánował, Iowiſzu.

Cantus 2dus cum Choro.

In honorem Herculis.

Hercules! Hercules!
A tuo vultu Africa
Suîs monſtrîs amplifica
Cũ pudore magno ſemper fugiebat,
Dũ victricem clavam tuam ſentiebat,
Eſto noſtræ fortiſſimus
Dux viæ robuſtiſſimus,
Tuâ Clavâ
Quævis prava
Gens edometur, Hercules.
Hercules! Hercules!
Monſtrorum Victor præclarus,
Numinibus multùm charus,
Alexandro præſtò curras in occurſum,
Quando petet à Te Divinũ ſuccurſum,
Sit hoſtium Triumphator,
Monſtrorumq; Debellator,
Luminoſus
Glorioſus
In Aſia tota, Hercules.

Herkulesie! Herkulesie!
Afryká poczwar Rodźicielká
Imienia twego głośicielká,
Gdy nie raz twey mocy doznáłá ogromney,
Oddawſzy to pámięci wiekow potomney,
Kiedy potrzebá tego będźie
Posiłkuy Mácedonow wſzędźie,
Zá twoią ſpráwą,
Arcyłáſkáwą,
Niech tryumfuią,
Niechay pánuią, Herkulesie.
Herkulesie! Herkulesie!
Zá nieśmiertelne twoie czyny,
Wpiſanyś miedzy Bogow Syny,
Ná ſukkurs záwſze prędki Alexándrowi
Przybyway, niech da odpor Dáryuſzowi,
Niech dźiełá iego ták waleczne,
Zárobią ſobie Imię wieczne,
A ludzkie głoſy
Aż pod Niebioſy
Niechay wynoſzą
Alxándrá głoſzą, Herkulesie.

Cantus 3tius cum Choro.

In honorem Minervæ.

Minerva! Minerva!
Superum germen dilectum,
Gaudium Jovis selectum,
Omnes motus belli velis moderare,
Tuô consiliô multùm confortare,
Macedones atq; Regem,
Totus Orbis Ejus legem
Vt audiat,
Vt sentiat,
Alexandro fac, Minerva!
Minerva! Minerva!
Es Dea Sapientiæ,
Ingentis eminentiæ,
Ad bellum erudi Alexandri manum,
Vincat Orbem totũ, nec nõOceanũ,
Alexander qui Tibi pias,
O Pallas offert hostias,
In hac Ara
Jovi chara,
Herculi, Tibi, Minerva,

Minerwo! Minerwo!
Z Krwi Iowiszá Coro idacá
Wszystkim się Bogom rownáiaca,
Rácz chcieć kierowáć wszystkie szyki woienne
Bitwy, krwawego Morza flukty bezdenne,
Twego madrego zdánia waga,
Uskromiay imienia powagá,
Aby Krolowi
Alexándrowi
Poklon dawano,
Aplaudowáno, Minerwo.
Minerwo! Minerwo!
Ty iesteś Bogini Madrości,
Przy Tobie skarb umieietności,
Náucz więc Alexándra ták ma woiowáć
Z nieprzyiacioľámi iak z nich tryumfowáć;
Przeto ná Oltarzach ofiary,
Zápala Bogom z sercá dary,
Iowiszowi,
Herkulesowi
Tákże Tobie
Ku ozdobie, Minerwo.

INTERMEDIUM.

ACTVS III.

SCENA I.

DArius mittit ad Alexandrum Legatos cum pecunia ad redimendos Matrem Vxorem & Filios suos.

DAryusz wysyla do Alexandra Poslow z pieniadzmi na wykupienie Matki, Zony i Synow swoich.

SCENA II.

LEgati Darii veniunt ad Alexandrum cum pecunia, hanc Alexander non acceptat, captivos non dimittit, ad pugnam exercitum hortatur.

Poslowie

POsłowie Daryuſsa przybywaia do Alexandra z pieniadzmi, tych Alexander nie przyimuie, niewólnikow nie wypuſzca, do bitwy woyſko zacheca.

SCENA III.

ALexander & Darius cruentum denuò bellum ineunt, ubi Darius vincitur, hic ex acie fugiens à ſuis confoditur, & moritur.

ALexander i Daryuſs krwawa powtorę woynę tocza, gdzie Daryuſsa Alexander zwycięża, Daryuſs z placu uchodzacy od ſwoich zraniony, umiera.

SCENA IV.

LAmentantur ſuper morte Darii Mater, Vxor & Filii ejus, quos Alexander conſolatur.

OPłákuia śmierc Daryuſsa Matka, Zona i Synowie iego, ktorych Alexander rozweſela.

Luctus Matris ſuper morte Darii.

I ktoż mi proſsę tyle pozwoli,
Szczęścia by w rowney był zemna doli,
Chybá ten ktory ná iedney ſsali,
Awántur moich niech ſie użali,
Momentá liczyć w troſkáney ſcenie
Muſsę, gdy oká káżde ſkinienie
We łzách ſie topi, słyſsac że fatá
Iuż Dáryuſsá wźieły ze świátá.
Nielitościwe ná wſsyſtkich Párki,
Swa koſa ludzkie koſsace kárki,
Wywárſsy ná mnie furye ſwoie,
Zádáć mi było śmiertelne kroie,
A Dáryuſsá życia nie ſkracáć,
Aby był Perſom mogł poprzywracáć,
Cześć, chwałe, honor. Teraz z niewoli
Ktoż nas uwolni? ach ſerce boli.
Dopiero widzę że Libityná
Tyránká, kiedy moiego Syná
Zemna rozłacza, ach ſerce boli!
W tákiey ia teraz teſtem niedoli.
Y gdźieſs ia poydę Mátká mizerna;
Z kim będźie moiá rozmowa wierna,
Gdy żal okrutny w ſercu pánuie,
Ach żal, niewola, ach tryumfuie!
Pozwol mi Morze iść miedzy fale,
Bym ugáśiłá ſerdeczne żale,
Rozſtap ſie źiemio niech w ciebie wſkoczę,
Niech iuż łez więcey gorzkich nie toczę.
Zmiłuy ſie Niebo i wy Bogowie,
Niech z Mátka, z Zona wraz i Synowie
Dáryuſsowa śmierc opłákuia,
W tym życiu ſobie niech nie ſmákuia;
W Lemneyſkim kute biycie Arſnale
Pioruny ná mnie, dźiś pouſaule,
Wytrzymam ſtuſy, wytrzymam grzmoty
Boć nád śmiertelne ſa lżeyſze groty.
Dáryuſsowey nieſzcześliwości,
Bym iuż nie czułá, wiec miecz żáłości
Niech ſerce moie aż wſkruś przebodźe;
Spraw to Iowiſsu proſsę cię ſrodze.

SCENA V.

ALexander parat exercitum contra Scythas, ad quem veniunt Legati cum perſvaſione, quibus indignabundus reſpondens, pugnat

cum èis, illos vincit, aliqui è Sogdianis capiuntur; canentes læti eunt ad supplicium. causam Alexandro dantes quòd ideó læti mortem celebrant, quia à tanto Victore damnantur ad mortem.

ALexander sposobi Woysko przeciwka Tatarom, do ktorego przybywaia Posłowie z perswazya, ktorym rozgniewany odpowiadaiac potyka sie z niemi, onych zwyciężа, niektorych z Sogdyanow chwyta. spiewáiac sobie weseli ida na smierć, przyczyne Alexandrowi dáiac: że dla tego śmierć wesoło stawia, iż od tak wielkiego Zwyciężcy karę smierci odbieraia.

SCENA VI.

LEgati Alexandri veniunt ad Porum Indorum Regem cum deditionis persvasione, quam Porus respuit, exercitum convocari jubet, eundem ad pugnam hortatur.

POsłowie Alexandra przybywaia do Porusa Indyiskiego Krola, z perswazya poddania sie Alexandrowi, ktorey Porus nie przyimuie, Woysko przywołáć nákázuie, i do woyny sposobi.

SCENA VII.

ALexander Porum vincit, post victoriam Soli victimas libat, Militibus præmia pollicetur.

ALexander Porusa zwycieża, po zwycięstwie Słońcu czyni ofiáry, Rycerzom nagrode obiecuie.

Cantus cum Choro ad victimam in honorem Solis.

Audi vota nostra petimus,	*Słońce co rządziß sfer gornych obrotem,*
Victimam, thus, myrrhã reddimus,	*Ktore obracaß Swiátá kołowrotem,*
Preces quas offerimus,	*Przyimiy zá ofiáry, kádźidło i dáry.*
Preces quas offerimus.	*Przyimiy zá ofiáry, kádźidło i dáry.*
Astrorum Princeps suscipe,	*Ktore ci przez nas Alexánder dáie,*
Ab Alexandro recipe,	*Niech ßczęście záwße fortunne uznáie:*
Recipe, precamur,	*Dni i czásow Pánie, uczyń to Tytánie,*
	Dni i czásow Pánie, uczyń to Tytánie.

INTERMEDIUM.

ACTVS IV.

SCENA

S C E N A I.

ALexander per vaſtas ſolitudines tendens, occurrentia ſibi varia monſtra domat, murmurantes Macedones ad ulteriorem viam animat.

ALexánder przez puſte idacy kráiny, zábiegáiace ſobie rożne poczwáry gromi, ſſemrzacych Mácedonow do dálſſey podroży ánimuie.

S C E N A II.

ALexander venit ad Garamantas, hos in pace relinquit, aſt viginti quatuor Reges inter Caſpios montes æneîs portîs claudit.

ALexánder przybywa do Gárámántow, tych w pokoiu zoſtawia, á dwudżieſtu czterech Krolow miedzy Káſpiiſkiemi gorámi zá miedźiáne bramy zámyka.

S C E N A III.

ALexander venit ad illas regiones, ubi arbores cum Oriente Sole creſcunt, cum Occidcnte decreſcunt, & intrando ſpeluncam, in qua erant Numina, illis victimas offert, reſponſa ab illis accipit.

ALexánder przybywa do tych Kráiow, gdźie drzewá z wſchodzacym Słońcem roſna, z záchodzacym gina, i wſſedłſſy do iáſkini w ktorey zoſtawáli Bogowie, onym ofiáry oddaie, i wyroki od nich odbiera.

Cantus cum Choro.	*Spiewánie z gróniem.*
Salve Magnorum Superum Corona,	*Prześliczne Bogow nieśmiertelnych grono,*
Quæ Poli curſu moderaris Orbem,	*Swiátem władnaca Niebieſka Korono,*
Quas preces offert Macedo benigno	*Przyim Alexándrá áfektá ſerdeczne*
Suſcipe vultu.	*Zá dáry wieczne.*
Jupiter Clemens Sator ipſe Divûm,	*Jowiſſu wſſák twoy prym ieſt miedzy Bogi,*
Tela qui tendis nitidamq; flammã,	*Przed Toba pierzcha nieprzyiaciel ſrogi,*
Sis Alexandro pius, & frequenti	*W Alexándrowey kázdey zdwſe ſpráwie*
Conſule Regi,	*Przybadź łáſkáwie.*
Vivat æternùm Domitor per Orbẽ.	*Niech delikátney oczow ſwych powieki,*
Fata nec quando noceant eidem.	*Krol Alexánder nie zámknie ná wieki,*
Præſtet hoc illi Soboles Deorum	*Spraw to Jowiſſu Alexándrá Imie*
Corde precatur.	*Niech bedźie w ſtymie.*

S C E N A IV.

ALexander curioſitate rerum ductus, altitudinem Cœli, & profunditatem Maris ſcrutatur.

ALexánder ćiekawośćia rzeczy zdięty, wyſokośći Niebá, i głębokośći Morza docieka.

S C E N A V.

ALexander ſuîs gloriatur geſtîs, cui exprobrat Clytus, Patrem ejus Philippum magis laudando, ſed hunc Alexander occidit, non ſine pòſt dolore.

ALexánder ſwoiemi zaſczyca ſie czynami, ktoremu zarzuca Klitus, Oyca iego Filipa bardźiey wychwalaiac, ale tego Alexander zabiia, czego potym żałuie,

IN ſignum tantæ Alexandri victoriæ, varii inſtruuntur applauſus, *Na znak tak wielkiego Alexandra zwycieſtwa, rożne odprawuia ſie aplauzy.*

P R O G R A M M A.

Alexander Orbis Victor.

A N A G R A M M A 1*mum.*

Dux celebror, io. in aſtra.

E P I G R A M M A.

Jungite Caſtalides feſtivos plauſibus hymnos,
Dux celebror, victi maximus Orbis ego.
Currat *io* lætum, famâ reſonante per omnes
Terras, alta vehat Nomen *in aſtra* meum.

A N A G R A M M A 2*dum.*

Redibit, Rex, Corona, laus.

E P I G R A M M A.

Credite mortales quævis poſt ſæĉla *redibit*
Rex, Victor, Domitor dignus in Orbe coli.
Et reſonabit Alexandri *laus*, fama perennis,
Præcingetq; ſuum pulchra *Corona* caput.

ANA-

A N A G R A M M A 3tium.

In altas, Crux diro Erebo.

E P I G R A M M A.

Crux ſolium, curruſq; Dei, tu gloria Regum,
Purpureum quodvis vincis in Orbe decus.
Ex *Erebo diro* mortales ducis *in altas*
Cælorum ſedes, ſit Tibi laudis honos.

A N A G R A M M A 4tum.

Stix labor, decor Averni,

E P I G R A M M A.

Stix labor, Chriſtus Libitinæ Victor evadens,
Me de regnanti cedere ſede jubet.
Flos campi quando marcet, perit omnis *Averni*
Forma, decor, nulli jamq; placere queo.

S C E N A VII.

ALexander convivans Babylone, ad epulas venenô ſuffocatur.
Alexander bánkietuiacy w Bábilonii, pod czás balu otruty, umiera.

Cantus de brevitate vitæ.

Leca latá, czy to łodz? gdy nagle
Nádmie Zefir náſtroione żagle,
Czy to okręt rozpędzony
Daży w záwod z Akwilony.
Czy ná oſtrę Peliony
Szypki piorun wypalony
Leca látá.
Nie ták z śliſkiey Zyzyfa opoki,
Lotne kámień názad czyni ſkoki,
Nie ták Jowiſsowe groty
Wćiąż przez Obłokow obroty.
Ani ták belt Akteoná,
Kolowroty Ixyoná.
Iák dni leca.

Czy to Pegaz dawſſy wiátrom ſkrzydłá
Bez monſstuku, hámulcá, wedźidłá,
Ná łeb leca dni ná kárki,
Gdy ie zácinája Párki;
Cudna lat náſſych ſonatá
Codźień grája dni i láta
Gonionego.
Sſkapa miárá ludzkiego żywotá
Ledwie zá prog: proſſa nas zá wrotá,
Ledwo rzucamy piáſtuny,
Aż nam iuż ściela cáłuny,
Zgołá mieyſcá ná tym świecie
Chociażby w goracym lecie
Nie zágrzeiem.

 Ludźie

Ludźie ná kßtat Lákońskiey perory,
Krotko żyiem nießczodre wieczory,
Ale skape w dni godźiny
Pedźiem plony Libityny,
Krotkie liczemy kwádránse,
Oczekuia nas wákánse
W prożnych trunnách.
Alexánder o śmierci popielcu
Ani myślał, choć śmierć byłá w strzelcu
Miał tryumfow, zwycięstw wiele,
A bedac w śmiertelnym ciele,
Ze nie pilnował Zegárá,
Smierć dni iego co niemiárá
Wystrzeliłá.

Oy Rycerzu Swiátá boiowniku
Od málego poległeś grociku,
Tysiacámi ßczęśćia świátá
Układałeś w stusy látá,
Smierć przypádłá, zdárłá przedzą,
I teraz go zmierzyß piedzą
Co Swiát umie.
Alternato Swiátowey uciechy,
Smutkiem kończyß tysiaczne pociechy,
Ty naymilße złote chwile,
Naywdźiecznieyße krotofile
Z płáczem zmießaß, świádkiem tego,
Zwycięzcá Swiátá cáłego
ALEXANDER.

INTERMEDIUM.
APPLICATIO
ad Patientem CHRISTVM
ORATIO
AURELII LIPPI
EPILOGUS.

Permissu Magnifici Domini RECTORIS.

